

Jezuiieten

 JRS
Funding provided by United States Government
Hygiene Kit
مجموعة من أدوات النظافة الشخصية

 JRS

No.	Item Description	Qty	Quantity
1	Hand Soap	10	10
2	Hand Sanitizer	10	10
3	Disinfectant	10	10
4	Antiseptic Wipes	10	10
5	First Aid Kit	10	10
6	Band-Aids	10	10
7	Bandages	10	10
8	Medical Supplies	10	10
9	First Aid Manual	10	10
10	First Aid Kit	10	10
11	First Aid Kit	10	10
12	First Aid Kit	10	10
13	First Aid Kit	10	10
14	First Aid Kit	10	10
15	First Aid Kit	10	10
16	First Aid Kit	10	10
17	First Aid Kit	10	10
18	First Aid Kit	10	10
19	First Aid Kit	10	10
20	First Aid Kit	10	10

Voorwoord

Ook in dit nummer kijken we achter de schermen van een jezuïetenwerk: het onderwijs. Bob Van de Putte laat ons zien dat de term ‘jezuïetenscholen’ staat voor een heel netwerk van kleuterscholen tot hoger onderwijs met eenzelfde inspiratie.

Het IADC in Rome leidt mensen op die misbruik in de kerk kunnen voorkomen of de gevolgen helend aanpakken.

Karin Benoist bezocht de jezuïeten in Mechelen voor ze de stad gaan verlaten. Een verfrissing bij het lezen van dit nummer kan het artikel over jezuïetenbier zijn.

Heel anders is het verhaal van jezuïet Antoine Paumard in Irak die bij de mensen wil zijn en daar op zoek gaat naar tekenen van wat God doet te midden van alle geweld en terreur. Eduard Kimman schrijft over de culturele shock bij priesters en religieuzen uit vroegere missielanden die nu in de West-Europese kerk komen werken.

In de boekbespreking drukt Jan Stuyt zijn waardering uit over het nieuwe boek ‘Bidden met de Bijbel’ van Nikolaas Sintobin. En dan zijn er nog de berichten uit de huizen, een in memoriam voor pater Nico van Westen en het wedervaren van Peter O’ Sullivan, een jezuïet in opleiding.

Veel leesplezier!

Pater Jan Stuyt biedt paus Franciscus de Spaanse versie van ‘Jezuïeten grappen’ aan.

Bij gelegenheid van 750 jaar Amsterdam werd paus Franciscus door de bisschop van Haarlem uitgenodigd voor een bezoek. Zijn antwoord was: “Dat zit er voorlopig niet in. Komen jullie maar naar Rome.” Begin mei was een delegatie van veertig mensen bij de Paus op bezoek en boden Paus Franciscus een tulp aan, speciaal gekweekt in wit en geel, met de naam *Fratelli Tutti*. Rector Jan Stuyt maakte deel uit van de delegatie. Een koor van zangers uit de Sint Nikolaasbasiliek uit Amsterdam was mee en zong voor de paus.

Pater Stuyt bood de paus - die zelf ook jezuïet is - een boek aan van huisgenoot en medebroeder Nikolaas Sintobin s.j.: de Spaanse versie van ‘Jezuïeten grappen’. Later die dag ging eenzelfde boekje naar pater Arturo Sosa, de algemeen overste van de Orde.

INHOUDSOPGAVE

BEZOEK AAN ROME	3
MENSEN ACHTER DE SCHERMEN	
Bob Van de Putte - <i>Toon Suffys s.j.</i>	4
ACTUALITEITEN	
Het IADC in Rome - <i>Eduard Kimman s.j.</i>	6
Het afscheid van de jezuïeten in Mechelen - <i>Karin Benoist.</i>	8
IN DE KIJKER	
Het verhaal achter het Ignatius jezuïetenbier	13
WERELDWIJD	
Een jezuïet aan de grenzen, in Irak - <i>Antoine Paumard s.j.</i>	14
KORTE BERICHTEN	16
IN MEMORIAM	
Pater Nico van Westen	21
WERELDWIJD	
Omgekeerde missie - <i>Eduard Kimman s.j.</i>	22
JEZUËT IN OPLEIDING	
Peter O’Sullivan	24
BOEKBESPREKING	
Bidden met de bijbel - <i>Jan Stuyt s.j.</i>	25
ACTIVITEITEN	26

Colofon

Jezuïeten is een uitgave van de regio *European Low Countries* van de Sociëteit van Jezus. Het verschijnt driemaal per jaar en is bedoeld voor familieleden, vrienden, weldoeners en geïnteresseerden.

Giften:

Het blad is in principe gratis. Giften zijn altijd welkom. Vermeld a.u.b. uw postadres.

Voor Nederland:
Stichting St. Claverbond,
Heyendaalseweg 290
6525 SM Nijmegen
IBAN: NL85INGB 0000 828 228
BIC: INGBNL2A

Voor Vlaanderen
vzw Sint-Jan Berchmansseminarie
Koninginnelaan 141
1030 BRUSSEL
IBAN: BE02 4352 0547 1140
BIC: KREDBEBB
Mededeling: tijdschrift *Jezuïeten*

Redactie:

Karin Benoist, Guido Dierickx s.j.,
Eduard Kimman s.j., Jan Stuyt s.j.
en Toon Suffys s.j.

Adres voor Nederland:

Karin Benoist
Beulingstraat 11
1017 BA Amsterdam
platform.ignatiaanspiritualiteit@jesuits.net
tel. 020-679 82 07

Adres voor Vlaanderen:

Toon Suffys s.j.
Bruul 56 - 1
B-2800 Mechelen
tmsuffys@gmail.com
mobiel +32 476 33 25 77

Abonnementenadministratie:

Voor Nederland:
platform.ignatiaanspiritualiteit@jesuits.net

Voor Vlaanderen:

frans.mistiaen@jesuits.net

ISSN 0167-2967

Verantwoordelijk uitgever:

Bart van Emmerik s.j.
Prinsstraat 17
2000 Antwerpen
België

Op de voorpagina:

Distributie van voedselpakketten door JRS in Sinuni (Irak), oktober 2023.

Bob Van de Putte

Bob Van de Putte is afgevaardigd bestuurder van CEBECO (Centraal Beleid Ignatiaans Onderwijs). Onder CEBECO vallen de Vlaamse scholen - zowel lager als middelbaar onderwijs, als een hogere beroepsopleiding - die verbonden zijn met de jezuïeten. Ook zijn er contacten met het Stanislascollege in Delft (Nederland). Bob Van de Putte is een vijftiger, gehuwd en vader van twee (volwassen) dochters. Hij heeft een opleiding voor verpleegkunde gevolgd en daarna 'Ziekenhuis-wetenschappen' gestudeerd aan de universiteit. Hij heeft les gegeven in verpleegkunde en verpleeg-beleid. Toen zijn school, het HIVSET (Hoger instituut voor Verpleegkunde Sint-Elisabeth Turnhout), zich had aangesloten bij het ignatiaans onderwijs-netwerk, werd Bob gevraagd om afgevaardigd bestuurder te worden van CEBECO. Hij spreekt met enthousiasme en met liefde over zijn werk.

Organisatie

CEBECO biedt de Vlaamse jezuïetencolleges en ignatiaanse scholen een gemeenschappelijk draagvlak. In dit netwerk zijn vierentwintig lagere scholen en tien scholen voor secundair onderwijs vertegenwoordigd, met in het HIVSET naast secundair onderwijs ook een opleiding HBO5-verpleegkunde. In totaal gaat het om zo'n 16.000 leerlingen en studenten en een 1650 leerkrachten.

De jezuïeten zijn bij veel mensen bekend omwille van hun apostolaat in het onderwijs: voor middelbaar en hoger onderwijs. Maar sinds vele jaren sluiten zich bij dit onderwijsnetwerk ook scholen aan die *niet* door jezuïeten gesticht zijn maar wel het ignatiaans opvoedingsproject willen volgen en willen deelnemen aan dat grote ignatiaans netwerk binnen het katholieke onderwijs. Naast de vroegere middelbare scholen voor Algemeen Secundair Onderwijs (ASO) zijn er in het netwerk van ignatiaans onderwijs nu ook scholen van TSO (Technisch Secundair Onderwijs) en van BSO (Buitengewoon Secundair Onderwijs).

Wat doet CEBECO?

Er zijn twee lijnen te onderscheiden. Het beleid - de organisatie en structuur van het netwerk - en de inhoud - pedagogische begeleiding en vorming. Bob houdt zich vooral bezig met het beleid. Enerzijds is dat beleid naar binnen gericht en betreft het ondersteunen van de besturen. Er is veel overleg met directies en plaatselijke schoolbesturen.

Anderzijds vertegenwoordigt Bob het ignatiaans onderwijsnetwerk bij lokale en nationale besturen (Katholiek Onderwijs Vlaanderen, bisdommen en ministeries) en ook in het internationaal netwerk van de Sociëteit van Jezus.

Met een school die wil instappen in het ignatiaanse opvoedingsproject, gaat CEBECO een lange weg van dialoog om geleidelijk aan de overgang te maken. Er zijn geen centrale richtlijnen. CEBECO gaat met de leerkrachten, de directie en het bestuur van de school in gesprek. Er komen vormingscursussen en er is pedagogische begeleiding om de tien bewegingen van het ignatiaans opvoedingsproject geleidelijk aan te integreren (zie: <https://www.jezuiten.org/wat-we-doen/jongeren-en-onderwijs/jezuïetencolleges-2/opvoedingsproject/>).

Hoe kunnen leerlingen uitgedaagd worden tot *magis* (een belangrijk ignatiaans begrip)? Hoe kunnen leerlingen *groeien* in hun studies om vooruit te komen? Met nadruk ook op het meer mens worden: groeien in zelfvertrouwen, bewust worden van wat ik kan en wat niet, fierheid om goed werk te leveren ... Belangrijk is ook leren *omgaan met vrijheid en verantwoordelijkheid*: kan ik het aan om zelf goede keuzes te maken in studie-ijver, goed gedrag, sociale inzet? Die sociale inzet is een belangrijk punt in het ignatiaans opvoedingsproject. Leerlingen uit het vijfde en zesde jaar van de middelbare scholen worden aangespoord om ook een andere kant van

Bob Van de Putte

de maatschappij te leren kennen. Dit gebeurt vaak in samenwerking met andere leden van het ignatiaanse netwerk zoals met JRS, de *Jesuit Refugee Service*, om zo de moed maar soms ook de wanhoop te leren kennen van vluchtelingen.

Ignatiaans opvoedingsproject

Het ignatiaans opvoedingsproject is het gemeenschappelijk doel binnen het netwerk van CEBECO. Elke school past dat toe op een eigen manier maar in overleg met de andere scholen en met CEBECO. Het is een proces van blijvende onderlinge dialoog. Vanuit zijn opleiding tot verplegende heeft Bob oog voor weerstanden en pijnpunten in het groeiproces. Dat geldt niet alleen voor scholen die nieuw aansluiten. In alle scholen moet de blijvende dialoog ervoor zorgen dat nieuwe mogelijkheden aangepakt worden. CEBECO biedt daarom (in samenwerking met het IgnAN (Ignatiaans Apostolisch Netwerk) vorming aan voor leerkrachten, directies en bestuurders. Die vorming en het onderling contact tussen mensen van verschillende scholen, geeft enthousiasme en nieuwe moed.

Behoren tot een groter netwerk heeft voor de scholen ook andere voordelen. CEBECO vertegenwoordigt alle scholen van het netwerk bij lokale en bij nationale besturen. Vooral voor de lagere scholen die in een dorp of aan de rand van een stad alleen hun opvoedingswerk moeten doen, is het een ruggensteun voor het verkrijgen van subsidies, van bouwvergunningen, maar ook voor bijkomende vorming van leerkrachten en directies.

Bob Van de Putte vertegenwoordigt waar nodig de afzonderlijke scholen en het hele netwerk. Dat zet hem op weg door heel Vlaanderen naar vergaderingen, overleg en besprekingen. Het is geen acht tot vijf job. *"Maar ik doe deze job heel graag. Ik krijg veel ruimte en vrijheid. Het contact met mensen is boeiend en geeft zin aan mijn leven. Het geeft mij het gevoel van vruchtbaar samen werken en van echt samen-leven. Mijn job geeft me meer energie dan het mij energie vraagt."*

Interview door Toon Suffys s.j.

Het IADC in Rome

Voor veiligheid in kerk en wereld

Rond 2010 werd het duidelijk dat er in de sportopleidingen, in de justitiële jeugdinstanties en in katholieke scholen en internaten in het verleden minderjarigen seksueel waren misbruikt. De kritiek was zo openlijk dat een stille aanpak met financiële compensaties aan mensen die in hun jeugd seksueel misbruikt waren, niet volstond. Er ontstond een publieke onrust over het misbruik gepleegd door pastores en religieuzen in internaten, opleidingshuizen en kerkelijke diensten. Een keerpunt vormde de open brief geschreven door de rector van het Canisius College in Berlijn aan de ouders van de leerlingen en aan de oud-leerlingen over wantoestanden in het verleden.

Deze stap luidde een andere aanpak in: van genoegdoening in besloten sfeer naar openheid van zaken en een algemene aanpak voor de slachtoffers. In februari 2010 vergaderden de Nederlandse bisschoppen met de orde-oversten waarna de Commissie Deetman tot stand kwam, die in 2012 haar rapport over het seksueel misbruik van minderjarigen in de Rooms-Katholieke Kerk publiceerde. De Commissie Deetman heeft, zeer ongebruikelijk, ook gerapporteerd aan de Tweede Kamer. De rigoureuze aanpak van de Commissie Deetman in Nederland en de rapporten van vergelijkbare commissies in andere landen heeft voorkomen dat er een 'moral panic' uitbrak. Dat wil zeggen een haast irrationele en vijandige publiekelijke reactie die had kunnen uitmonden in agressiviteit tegenover ambtsdragers of religieuzen die niets met de materie te maken hadden. Instellingen kunnen worden ontwricht door een breed gedragen verantwoordelijkheid over verwaarlozing van publieke taken, zoals de Dutroux-affaire in België of het Toeslagenschandaal in Nederland liet zien. Het zijn affaires die weinig genoegdoening opleverden voor de slachtoffers maar voor veel politieke deining zorgden.

De kerkelijke aanpak.

De bewustmaking van het leidinggevende kader was het eerste dat moest gebeuren bij een nieuwe aanpak van het seksueel misbruik in kerkelijke

instellingen, zoals pastorieën, internaten, of schoolgerelateerde activiteiten, zoals sportverenigingen en zomerkampen. Orde-oversten of bisschoppen moesten de openbaarheid zoeken en konden zich niet meer verschuilen achter het argument: dit is onder mijn voorgangers gebeurd. Op zich knap lastig in een milieu waar er niet of nauwelijks gesproken werd over seksualiteit, over intieme menselijke verhoudingen en over het persoonlijke welbevinden van degenen in kerkelijke dienst. Men werd er niet graag aan herinnerd. Als verborgen heldendaden aan het licht worden gebracht, zijn we bescheiden, dankbaar, trots. Maar over een pijnlijk verleden, waarin schanddadens plaatsvonden, praten we liever niet uit schaamte. Dat was de situatie tot onder het pontificaat van paus Johannes Paulus II. Als er al over seksueel misbruik gesproken werd in die jaren, dan ging het over misstanden in Amerika, veelal openbaar gemaakt door de pers.

Na 2005 heeft paus Benedictus XVI de problematiek onder ogen gezien en een aanzet gegeven tot richtlijnen over verwijdering van daders en compensatie voor slachtoffers.

De moedige en doortastende aanpak van paus Franciscus was de echte *game changer*. De paus deed niet alles meteen goed maar erkende zijn eigen inschattingfouten. Hij bleek persoonlijk geïnteresseerd in de vorderingen van de onderzoekscommissies die al bestonden, ook in België en Nederland.

In Rome wijdt pater Hans Zollner s.j. (1966) zich fulltime aan deze problematiek. Eerst reisde hij de wereld rond om bisschoppenconferenties te overtuigen van de noodzaak van een aanpak met onderzoeksverslagen en met compensatieregelingen. Later zette hij een cursus op aan de Pauselijke Gregoriaanse Universiteit te Rome. Inmiddels is er structureel aandacht voor de slachtoffers, vindt er *mediation* plaats en is er veel geld beschikbaar voor therapie ter heling van toegebracht leed. Een stroom publicaties is op gang gebracht, jurisprudentie is ontwikkeld bij de commissies die de hoogte van de

Hans Zollner s.j.

uitkeringen bepalen, en er is een vorm van 'deskundigheid' ontstaan.

Hoe verder?

Om herhaling in de toekomst te voorkomen zijn een beter toezicht en regelingen nodig. Vanuit de Pauselijke Universiteit Gregoriana is tien jaar geleden het IADC opgezet, Instituut voor Antropologie en voor de interdisciplinaire studie van Menselijke Waardigheid en Zorg (*Dignity and Care*). Een wat weidse benaming voor activiteiten die deels academisch onderzoek behelzen en deels trainingen zijn in de vorm van workshops in verschillende landen. In Rome wordt feitelijk een opleiding gegeven in *safeguarding*. Dat is het inbouwen in bestaande organisaties van procedures, rapportages en interventiemogelijkheden ter voorkoming van seksueel misbruik van leerlingen, cliënten en kwetsbare medewerkers door geweld van welke aard dan ook. Aan het IADC worden dus *safeguarding officers* opgeleid. Wie deze opleiding gevolgd heeft, kan daarna professioneel worden aangesteld bij filosofisch-theologische opleidingen, in de staf van een bisdom of provincie van een orde of congregatie, opscholen, enzovoort. Het afgelopen

jaar kwamen er studenten uit vierenvestig verschillende landen. De opleiding wordt afgesloten met een licentiaat (vergelijkbaar met een masteropleiding). Er kan ook verder doorgestudeerd worden tot een promotie aan de Gregoriana. In het IADC ligt de nadruk op vakken als opvoedkunde, psychologie, theologie en kerkelijk recht. Afhankelijk van de vooropleiding duurt de studie tussen de vijf maanden en twee jaar.

Afgestudeerden van het IADC zijn te vinden in vijftig verschillende landen. Ze houden contact met elkaar en wisselen ervaringen uit. Dit interdisciplinaire vakgebied is jong, dus heeft het instituut veel belang bij de feedback door de afgestudeerden. Pater Hans Zollner, die behalve priester ook psycholoog en psychotherapeut is, geeft leiding aan het IADC.

Eduard Kimman s.j.

Palmzondagviering in de O.L.V. kerk van Leliëndaal.

Het afscheid van de jezuiten in Mechelen.

“Ons leven is gaan waar nodig!”

Aan het eind van de zomer zal de sluiting van de gemeenschap in Mechelen een feit zijn. De naastgelegen kerk van Onze-Lieve-Vrouw van Leliëndaal wordt onttrokken aan de eredienst en krijgt een andere, niet religieuze, bestemming. Na meer dan honderdtwintig jaar verlaten de jezuiten 'de Bruul' in Mechelen. Er zijn geen jezuiten meer die het werk zullen voortzetten. Een gesprek met de vier bewoners Wouter Blesgraaf, Philip Debruyne, Frans Mistiaen en Toon Suffys over wat zij achterlaten, de gevoelens bij dit vertrek maar ook de hoop voor de toekomst.

Het eerste verblijf van de jezuiten in Mechelen was in de 17e en 18e eeuw. Er woonden toen zo'n tweehonderd jezuiten in het kloostercomplex aan de Keizerstraat waartoe ook de naastgelegen Xaveriuskerk behoorde. De opheffing van de Sociëteit van Jezus in 1773 luidde het vertrek van de jezuiten uit Mechelen in.

In 1870 begon de tweede periode van de jezuiten in Mechelen. Eerst woonden de paters in panden op de Schuttersvest, waar ooit de Dames de Marie zaten. Later kochten ze de gebouwen aan de Bruul met de kerk van Leliëndaal. Dat gebeurde in 1900.

De Bruul

De kerk van Onze-Lieve-Vrouw van Leliëndaal is een van de acht historische kerken in de binnenstad van Mechelen. In de periode 1662-1672 lieten de norbertinessen van Leliëndaal het huidige complex aan de Bruul bouwen naar ontwerp van de Mechelse beeldhouwer-architect Lucas Faydherbe.

Met de aankoop in 1900 door de Mechelse jezuiten kreeg de kerk haar oude barokke pracht terug. De voorgevel werd gerestaureerd en in de lege plek in de top kwam een levensgroot beeld van de ordestichter Ignatius van Loyola.

Onder leiding van de Mechelse architect Philippe Van Boxmeer werd de kerk toegankelijker, door de indeling volledig om te draaien, en heringericht met prachtige biechtstoelen en nieuwe schilderijen voor het hoogaltaar. Ook de Lourdesgrot kreeg een plaats in een speciaal daartoe aangebouwde kapel.

In 1995 vond een gedeeltelijke restauratie van de binnenkant plaats. Het nieuwe koormeubilair (altaar, ambo, credenstafeltje en stoelen van de voorgangers) is naar ontwerp van Markus Verschaeren. De nieuwe vloer met zwarte en witte tegels die werd aangelegd omwille van de vloerverwarming, is ook van zijn hand.

Gemeenschap Leliëndaal

Uniek is de locatie waar de paters wonen zeker. Gelegen aan een drukke winkelstraat 'de Bruul' is de achter de gemeenschap gelegen prachtige tuin een oase van rust. Hoewel de noodzaak van sluiting wordt begrepen in het licht van de algehele planning zijn er de emoties als dit onderwerp ter sprake komt.

Samen eucharistie vieren

In 2014 kwam Frans Mistiaen naar Mechelen om kerkprefect te worden. Een taak die hij in 2019 overdroeg aan Philip Debruyne. Naast zijn bezigheden als econoom en minister van het huis ervaart hij de pastoraal en zijn priesterlijke taken als zijn belangrijkste taak.

Frans: "Bij mijn komst viel het mij op dat de vieringen mede voorbereid werden door leken. Dat heb ik graag overgenomen. Ik vind het van kapitaal belang dat wij als priester niet alleen staan om de eucharistie te vieren maar dat wij ons durven omringen, ons laten omringen door leken, ook door dames, en die zoveel mogelijk mee voorbereiden en voorgaan." Er is een mooie traditie opgebouwd met een liturgie

Gedeelte van de Lourdeskapel

waar mensen heel erg bij betrokken zijn vertelt Philip. Zowel bij de voorbereiding, het verwelkomen en mee voorgaan als door het samen zingen zonder koor. Philip woont sinds 2019 weer in Mechelen. Eerder tweeëntwintig jaar met een onderbreking van twaalf jaar. Hij kent de stad en haar inwoners, meer dan goed. Door de GCL-groep, waar hij al vanaf 1985 deel vanuit maakt, is er ook altijd een binding gebleven. Philip: "De kerk heeft sinds de restauratie in 1995 een bijzondere vloer en koormeubels naar ontwerp van Markus Verschaeren. Bijzonder omdat het een van de plekken is waar zichtbaar wordt hoe volgens het concilie de liturgie gevierd moet worden. Met een heel duidelijke ambo, voor de woorddienst, en een cirkelvormig altaar voor de voorganger en zijn

assistenten. Vanaf die tijd is er een gemeenschap van mensen gegroeid rond de kerk."

"De vaste groep mensen die naar de kerk komen, zijn niet alleen afkomstig uit de stad Mechelen maar ook uit de omliggende dorpen en gemeenten, vertelt Wouter. Zij zullen andere wegen moeten gaan vinden om de eucharistie te vieren, dat zal wennen zijn. Wij hebben altijd heel erg ingezet op gezamenlijkheid. Veel mensen doen ook mee in de liturgie en hebben binnen de eucharistie een taak. De jezuïeten zijn daar ook de vragende partij in."

Philip: "Er zijn voldoende kerken in Mechelen. De vraag is, welk soort kerk en waar? Er zijn goede redenen om de gemeenschap en de kerk te sluiten. Met het hoofd kan ik het begrijpen, met het hart een beetje moeilijk. Ik ben blij dat ik hier vijf jaar heb mogen zijn. Zwaar doorkruist geweest door de pandemie, maar we hebben toen andere mooie dingen gedaan. Zoals de wekelijkse *streamings* voor alle gemeenschappen van de stad. Dat was een prachtig gebeuren en heeft ook onze verbondenheid met de hele stad, met alle parochies vergroot. Als we weggaan is dat een behoorlijke snee in het Mechelse geloofs- en stadsleven en dat betreurt ik zeer."

"Het is hoopvol, zegt Toon, dat er toch een aantal mensen zijn, die wat wij deden willen voortzetten. Je ziet wel tekenen, dus de manier waarop we hier gewerkt hebben slaat aan. Maar pijnlijk is ook dat we geen jonge mensen meer hebben. Ik stel mij dan de vraag: Hoe komt het dat we de mensen, de jeugd niet aanspreken terwijl we proberen toch eigentijds te verkondigen? Ik heb niet de weg gevonden om het geloof in Jezus Christus door te geven aan de mensen. Het is Gods werk dus ik moet erop vertrouwen. Het contact met Jezus is zo hoopgevend en versterkend. De Hemelvaart hebben we gehad maar we zijn al jaren aan het wachten op Pinksteren. En er zijn kleine tekenen....Maar er is toch wel een heel sterk gevoel bij mij. Hoe komt het toch?"

Geestelijke begeleiding en Geestelijke Oefeningen

Jaarlijks begeleiden de paters een achttal mensen met de Geestelijke Oefeningen in het dagelijks leven. "Een traditie, vertelt Philip, die we hier in huis de laatste jaren weer hebben opgebouwd en ik ben heel blij dat ik heb kunnen aansluiten. Ergens zou

Paters Philip Debruyne, Toon Suffys, Wouter Blesgraaf en Frans Mistiaen van de gemeenschap.

ik graag hebben dat dit kan blijven doorgaan."

Toon: "Als er iets is dat mij hoop geeft dan is het dat: het geven van de Geestelijke Oefeningen. Mensen die geboeid geraken door Jezus Christus, iets van die vreugde die ik mag ervaren en kunnen meegeven. Ik vind dat het mooiste werk dat ik kan doen."

Frans: "De meeste mensen die we begeleiden bezoeken hier de eucharistieviering en zijn al op enige manier aan de kerk verbonden. We weten maar al te goed wat we nu gaan verliezen als bron om deze mensen te kunnen bereiken."

Wat achterblijft

"Het verhuizen hoort bij de jezuïeten, dat is niet het probleem, zegt Frans. We moeten nu echt afscheid nemen van een geloofsgemeenschap. Het wordt niet opgevolgd als wij weggaan. Er wordt een poging gedaan om iets verder te zetten, maar we zullen zien wat kan omdat het niet hier op dezelfde plek mogelijk is. Maar we laten mensen in de kou staan. Mensen, die een bepaalde manier van eucharistie vieren hier hebben geleerd, hier hebben gesmaakt, laten we achter en dat doet pijn." Wouter: "Omdat alles waar je aan hebt meegewerkt,

wat je mee hebt helpen opbouwen zal ophouden te bestaan. Je verliest zowel een gemeenschap als een ruimte. De Lourdesgrot in de kerk is vanuit de oude kerkplaats (de Schuttersvest) steen voor steen hier naartoe gebracht en is heel bijzonder. Een van de parochianen heeft een brief gestuurd naar burgemeester Bart Somers met de vraag of op z'n minst de Lourdesgrot behouden zou kunnen blijven."

Philip: "In 2007 ben ik uit Mechelen weggegaan, dus ik ga hier niet voor de eerste keer weg. Maar nu is het een heel pijnlijke zaak omdat er zoveel mensen van onze eigen gemeenschap bij betrokken worden. We zijn dan wel geen parochie, maar de mensen die hier komen, komen hier heel graag. En het is een ramp hier voor deze stad, ik zeg het maar gewoon. Mensen die hier binnenkomen en geraakt worden door de stilte, even gaan zitten en een kaarsje opsteken. Zo bijzonder. Eigenlijk is het pas het laatste jaar dat ik echt kon doen wat ik voor ogen had, met de mensen, met de liturgie. Het is nog niet af. Vandaar dat de regionaal Marc Desmet heeft aangeboden dat ik niet helemaal wegga.

Komt het in orde ik weet het niet, we zullen zien. Dat betekent dat we praktisch alle dagen vragen van

mensen horen: Wat gaat er nu gebeuren? Het gaat toch niet dicht? Dat kan toch niet? Dus we zitten er volop in, ik zit er volop in, in de emoties.”

“Het stopt hier en het kan niet overgedragen worden aan een ander vertelt Toon. Er zijn te weinig jonge mensen die het jezuïetenleven aandurven. Een kerk aan de eredienst moeten onttrekken doet pijn. Zij die zich niet kunnen verplaatsen naar een andere parochie en zij die hier op zoek zijn naar spiritualiteit zijn de gedupeerden.

Ik heb veel dankbaarheid ondervonden voor wat we geven. Het is vooral een gelovig publiek. Mensen die al geloofden voordat wij hier kwamen en dat zullen blijven doen als wij weggaan. Maar de jeugd, die de kerk niet kent, die Jezus Christus niet kent die er alleen valse beelden van heeft die ze krijgt via de media, die hebben we niet voldoende kunnen bereiken. Daar ligt mijn teleurstelling. De jeugd gaat echt een heel andere weg dan de generaties daarvoor. Ik denk dat we moeten herbronnen. Zoals de *Living Stones* (in Amsterdam) die de jongerengroep daar begeleidt en hopelijk ontstaat daar iets uit wat op zichzelf kan staan.”

Hoop voor de toekomst

Na de zomer zullen de paters ieder hun eigen weg gaan. Wat nemen ze mee vanuit Mechelen?

Frans: “De regionaal overste heeft mij gevraagd economie te zijn van de paters in de gemeenschap in Heverlee. Ik zal nieuwe mensen gaan begeleiden en mensen nabij moeten zijn. Ik voel mij een dankbare en gelukkige jezuïet.

Ik voel dankbaarheid voor de medewerking samen met de leken in de eucharistievieringen en de pastoraal. Dat neem ik vooral mee. De laatste jaren is dat ook versterkt op bestuurlijk vlak, waar een aantal leken hun verantwoordelijkheid nemen. Dat geeft ook hoop voor de toekomst.”

Wouter zou na de zomer vertrekken naar zijn derde jaar, het tertiaat. Nu dat niet Libanon zal zijn, vanwege de huidige conflictueuze situatie, brengt dat voor hem een stuk onzekerheid met zich mee. Hij zal zien wat ervan komt.

“Onze aanwezigheid heeft impact gehad op de mensen hier. In het boek bij de ingang van de kerk staan ook indringende boodschappen van mensen wiens leven is veranderd door deze kerk. Gezien het profiel

van de kerkbezoekers heb ik ook vertrouwen voor de toekomst. Ik herinner mij vooral de bijzondere ontmoetingen met mooie mensen voor en na de vieringen, maar ook in het inloophuis Koraalhuis waar ik meehielp. Een uiteenlopende groep, van mensen zonder papieren tot mensen die met verslaving kampen of die worstelen met een trauma uit het verleden.

De kerk is wel bijzonder en ik hoop echt voor de Mechelaars, die amper naar de kerk gaan maar waarvoor de kerk wel een betekenis heeft, dat er iets behouden kan blijven.”

“Al bijna twee jaar, vertelt Philip, zijn we met een aantal mensen vanuit de gemeenschap rondom de kerk in gesprek over wat belangrijk is. Wat willen we op een of andere manier behouden? Voor onszelf en voor de stad? We hebben een schriftelijke enquête gehouden en er zijn zesenzeftig mensen die daarop geantwoord hebben. Een klein groepje heeft aangegeven verder te willen meedenken. Ik hoop dat dat kan, de hoop is natuurlijk het belangrijkste.

‘Onze Hemelvaart’. Jezus gaat weg, maar is dat niet te vroeg? De apostelen zijn nog zo pril in hun geloof. Hij had nog veel langer kunnen blijven. Eigenlijk is het hier hetzelfde. Als we erin slagen inderdaad om mensen zelf verantwoordelijk te laten zijn, zelf te laten vieren, te delen en te verwerken, zelf een gemeenschap laten worden dan denk ik dat we iets moois hebben nagelaten...”

Na de zomer verhuist Toon naar Drongen en zal het begeleiden van mensen en het geven van de Geestelijke Oefeningen voortzetten. We moeten durven vertrouwen dat de Heer het verder zet, wij willen misschien teveel de controle houden. Er groeien uit al die dingen toch altijd een paar groepjes die samen blijven komen. Misschien moeten we veel meer leren appreciëren van wat er overblijft van ons werk. Blijven geloven dat het wel zinvol is en af en toe zie je daar tekenen van. Er zal zeker iets verder gaan, maar wat en hoe dat weten we nog niet.

Ik ga Mechelen missen. Maar er is een tijd van komen en een tijd van gaan. Getrouw aan mijn jezuïetenleven wil ik nu ook deze stap in mijn leven zetten...”

Karin Benoist

Het verhaal achter het Ignatius jezuïetenbier

Jezuïeten worden misschien eerder met de wijn-cultuur geassocieerd dan met bier. Zij brachten namelijk de wijncultuur van Europa naar Zuid-Amerika, Australië en andere streken. Op die plaatsen waar de omstandigheden minder gunstig waren werd er geen wijn gemaakt maar bier gebrouwen. Zo waren de jezuïeten bijvoorbeeld in Canada de eerste officiële bierbrouwers. De eerste in Canada geregistreerde brouwer was de Franse broeder jezuïet Ambroise, die in 1646 na de stichting van Nieuw-Frankrijk begon met het brouwen van bier.

In de zeventiende eeuw was het heel gewoon om bier te brouwen en om wijn te maken omdat het onderdeel was van de dagelijkse levensbehoefte. Mogelijk ingegeven door de minder goede waterkwaliteit in die dagen, maar wellicht ook omdat men graag, zoals wij nu, een glaasje dronken.

Begin jaren 90 werd door twee historici een handgeschreven brouwhandleiding uit 1627 teruggevonden in een Brussels archief. Het bleek een brouwrecept van de jezuïeten te zijn. De Vlaamse provincie deed in die tijd onderzoek naar de beste brouwmethode. Deze methode werd aanbevolen aan de jezuïetencolleges die vervolgens zelf het bier brouwden. Van het brouwrecept, werd *goet bier* (het meest kwalitatieve bier) en *klein bier* gebrouwen. Het bier werd niet verkocht, maar was voor eigen gebruik of werd geschonken aan relaties en aan de armen. De brouwhandleiding was een bijzondere historische vondst omdat je niet elke dag zo'n bijzonder recept terugvindt. Het was inderdaad een recept voor abdijbier afkomstig uit de abdijen waar de jezuïeten contacten mee onderhielden.

In de loop van de tijd zijn er allerlei amateurbrouwers geweest die hebben geprobeerd het recept zo goed mogelijk na te maken. Maar het bleek een wat papperig zoetig drankje te zijn dat ons nu niet meer zou bekoren. De vraag was of van dit historische recept, dat niet bekend was in onze Regio, een hedendaags bier gemaakt zou kunnen worden. Aangepast aan

onze tijd en met in het achterhoofd de gedachte dat hier wellicht iets mee kan worden gedaan in het kader van onze fondsenwerving.

Glenn ter Veer, directeur van het Platform ignatiaanse spiritualiteit, benaderde een bierbrouwer, een familiebedrijf in de buurt van Gent, om te kijken of er mogelijkheden waren om het historische recept te vertalen naar deze tijd. Door de verhoudingen van de oorspronkelijke ingrediënten wat aan te passen en ingrediënten toe te voegen is dat aardig gelukt. Het eerste testbier is een feit! Een eerste worp van vijfendertighonderd flesjes geïnspireerd op een historische jezuïetenrecept uit 1627.

Zitten we op het goede spoor, wat vinden de mensen ervan? Er zijn al verschillende kleine proeverijen geweest onder andere op de IgnAN-dag (17-18 mei 2024). Momenteel worden de reacties en de aanbevelingen verzameld en zal geprobeerd worden het recept verder te verbeteren. Gehoopt wordt in samenwerking met de brouwer in enkele stappen tot een eindproduct te komen waar we helemaal achter kunnen staan. Het streven is volgend jaar.

Een jezuïet aan de grenzen, in Irak.

Irak is verwoest door de opeenvolgende recente oorlogen, maar is nu in de fase van de wederopbouw. De Franse pater Antoine Paumard s.j. (1972) vertelt over zijn werk.

Als u de naam "Irak" hoort, waar denkt u dan aan? Olie, Saddam Hoessein, Mesopotamië, oorlog, Bagdad, geweld, ISIS, gas, Oosterse christenen, Yezidi's, Babylon, Ninive, Mosul, Koerden? Misschien roept het niets bij u op ... Degenen die het land een weinig kennen zullen al gauw zeggen dat een mengsel is van cultuur, rijkdom, geschiedenis, en helaas ook veel geweld.

Veel groepen ontheemden

Ik ben aangekomen in Irak midden 2022 en werd na enkel maanden directeur van de *Jesuit Refugee Service* (JRS) het vluchtelingenwerk van de jezuïeten. In Irak heeft JRS ongeveer honderdtachtig medewerkers. Zij zetten zich in voor de drievoudige missie van JRS: vergezellen, dienen, en opkomen voor vluchtelingen. Dat begrip vluchtelingen is hier ruim te nemen: het gaat om mensen die ontheemd zijn door geweld in eigen land zoals de Yezidi's, mensen die terugkeren uit het buitenland zoals de christenen, en vluchtelingen uit andere landen zoals Syrië en Iran. In de loop van een jaar kon JRS ruim 24.000 mensen helpen op vier verschillende plekken: Erbil en Sharya in Koerdische gebieden in Irak, en Qaraqoh en Sinuni in het federale gebied van Irak. In die steden zijn er telkens andere stammen met verschillende talen, godsdiensten en tradities. Ze hebben met elkaar gemeen dat geweld hen van huis en haard verdreven heeft en dat ze op de vlucht zijn gegaan. Soms voor oorlogen (tegen Iran in de jaren '80), anderen voor de barbaarse terreur van Al-Qaida (jaren 90), de inval van de buitenlandse coalitie (2003) en voor het schrikbewind van ISIS van 2014 tot 2017. JRS is bij de overlevenden van het geweld van ISIS en bij andere gewonde en gekwetste mensen. We doen dat met programma's van geestelijke gezondheidszorg, onderwijs, huisbezoek en opkomen voor hun rechten bij de autoriteiten.

Diepe sporen van geweld

Voor mijn werk steek ik regelmatig de grens over tussen Koerdistan en Irak, en passeer ik de *checkpoints*

van plaatselijke militieën. Als ik zeg dat ik werk aan de grenzen, dan betekent dat ook grenzen overstijgen, verbindingen leggen, proberen niet te verdelen maar te verenigen, niet afbreken maar opbouwen, de zaken niet versimpelen, aanvaarden dat het nu eenmaal ingewikkeld is. Het betekent ook weten dat je bepaalde grenzen niet moet overschrijden want dan kan er van alles gebeuren zoals kidnapping en aanvallen door drones. Het geweld heeft diepe sporen achtergelaten. Wat dan allemaal niet helpt zijn de voortdurende stroom van geruchten, de totale onmacht om je af te vragen of je zelf misschien iets verkeerd hebt gedaan - het is altijd de schuld van de ander -, en de corruptie die van dit alles zowel oorzaak als gevolg is. Dat is misschien de reden dat Irak, de zesde olieproducent van de wereld, er niet in slaagt om een goede infrastructuur op te bouwen en er evenmin in slaagt het onderwijs goed te organiseren, gezondheidszorg op te zetten in alle regio's of ook maar iets te doen voor het milieu.

Samenwerken

Toch beperkt mijn ervaring zich niet tot een waslijst van wat er allemaal niet lukt. Bij de medewerkers van JRS merk ik dat het mogelijk is om samen te werken, en hoe goed dat doet. Bij ons werken christenen (Chaldeeën, Armeniërs, Syriërs), moslims (Soennieten en Sjiieten) en Yezidi's. Iedereen heeft zijn eigen geschiedenis die vol is van aangedaan onrecht, maar er is een gedeeld verlangen om de tradities op een nieuwe manier voort te zetten, om de stammenstrijd te boven te komen en samen te leven in vrede. Ooit komt het er van ...

Wat mezelf betreft: ik woon als jezuïet alleen in het *staff house*, dus ook hier aan de grenzen van wat een jezuïetenleven zou kunnen zijn, daar waar de afstanden groot zijn, maar waar het hart die kan overbruggen. Omdat ik alleen woon besef ik beter wat de waarde is van het leven in een gemeenschap: gedragen worden door het gebed van anderen, geholpen worden en anderen van dienst zijn, zorg voor de medebroeders, de waarde ontdekken van

De directie van JRS in Sharya, september 2023

wederzijds delen en van leren van elkaar. Ik woon alleen, maar ik ben niet afgezonderd van anderen: heel wat medebroeders schrijven me, het lezen van het nieuws over de medebroeders in Europa is bijna een ritueel. Ik probeer vast te houden aan een strikte dagindeling: tijd voor gebed, voor de mis, voor sport en voor maaltijden. In zekere zin verbindt dat mij met alle mensen die alleen zijn. Mijn huis is een open huis, en ik verheug me als er gasten zijn: van andere hulporganisaties, van diplomaten, of uit één van de vele kerken. Ik help de paters dominicanen bij hun werk in de internationale parochie, een zeer gevarieerd gezelschap uit alle rangen en standen uit vijf continenten: Filippino's, Indiërs, Japanners, Argentijnen, Italianen, uit Bangla Desh, Ivoorkust en Kameroen... eerlijk gezegd zorgen zij meer voor mij, dan ik voor hen.

Ik ben hier nog maar kort, maar ik kan zeggen: Gods voorzienigheid is hier aan het werk, en in Irak zie ik veel zaadjes van broederlijkheid, goedheid en hoop. Het sterkt mij in mijn roeping als jezuïet: om in relatie te staan met mensen. Met de profeet Jesaja mag ik zeggen: 'Heer, U schenkt ons vrede; alles wat wij deden, U hebt het voor ons gedaan.' (Jesaja 26, 12)

De jezuïeten in Irak

Toen Irak in 1932 onafhankelijk werd, stichtten de jezuïeten van New England (Boston) een college in

Bagdad. Het was het begin van een aanwezigheid die zesendertig jaar zou duren. Al in de achttiende eeuw werd er gesproken over een missie van de Sociëteit van Jezus in het land, zonder resultaat. In 1955 stelde de regering een stuk land ter beschikking en daar werd de universiteit Al-Hikma gesticht, door opnieuw de jezuïeten van New England. Een constante tijdens die jaren was het zoeken naar meer uitwisseling tussen de verschillende groepen christenen onderling, en met de moslims. Bij de revolutie van de Ba'ath-partij van 1968 werden de instellingen onteigend en werden de jezuïeten het land uitgezet. In totaal hebben ongeveer honderdvijfveertig jezuïeten in Iraq gewerkt. Er zijn nog steeds sterke banden tussen de Sociëteit en de oud-leerlingen. In 2014 begon de *Jesuit Refugee Service* met activiteiten in Irak, de afgelopen tien jaar onder leiding van paters uit Malta. Medebroeders van de provincie van het Midden-Oosten geven af en toe retraites.

Antoine Paumard s.j.

Directeur van de Jesuit Refugee Service in Erbil, Irak.

Overgenomen uit: Échos jésuites 2024/1 (p. 32-33).

AMSTERDAM

Xaveriushuis

Het vroege voorjaar is in de Krijtberg een drukke tijd. Op Aswoensdag komen niet alleen honderden katholieken, maar ook enkele lutheranen voor het askruisje. Er werden zeven volwassenen voorbereid op doopsel en vormsel met Pasen, en zes gedoopten uit andere kerken ontvingen het sacrament van het vormsel. * Jan Stuyt hield een inleiding over Frans van der Lugt voor de organisatoren van de Stille Omgang. Op Beloken Pasen werd pater Frans herdacht in aanwezigheid van Nederlandse familieleden en een groep jonge Syriërs - hun Arabische kerkliederen waren aangrijpend mooi. * Op tweede Pinksterdag was bisschop Jan Hendriks op bezoek bij de gemeenschap van onze internationale kerkgidsen, de *Living Stones*. * In het Amsterdamse St. Ignatiusgymnasium bleek geen beeltenis van Ignatius aanwezig te zijn. We vonden een mogelijkheid om het zandstenen beeld dat vroeger in het noviciaat in Grave stond (zie foto) op transport te stellen en het zal een fraaie plek krijgen op een console tegen een wand in het trappenhuis, waar het goed zichtbaar is. * Het huis aan de De Lairesestraat is ontruimd en zal verkocht worden - zonder groots afscheid * Marc Lindeijer heeft medio april de geloofscursus afgesloten met zestien deelnemers, die allemaal op de een of andere manier dicht bij God en bij zijn Kerk zijn gekomen. Nu legt hij de laatste hand aan zijn boek over de geheimzinnige moeder Trees en is ondertussen aan een ander boek begonnen, over de Amerikaanse jezuïet Walter Ciszek (†1984), missionaris in de Sovjet Unie. Ook blijft hij de belangen van zijn zusters in Nijmegen behartigen, van wie er één op 11 maart naar haar welverdiende rust is gegaan. * Ward Biemans verzorgde een retraiteweekend voor moeders in het klooster van de Missiezusters van het Kostbaar Bloed in Aarle-Rixtel. Een aantal paters hoorde biecht bij de *Catholic Meetup* voor jongeren in Amsterdam, georganiseerd door de Living Stones, waar Jean-Paul Hernandez s.j. een inleiding hield getiteld *'Hoping against all hope: encountering God in exile.'* * Nikolaas Sintobin blijft dapper schrijven en publiceren. Zijn nieuwste boek heet 'Bidden met de Bijbel, in de leer bij Ignatius van Loyola'. Zijn pennenvruchten blijken ook internationaal gewaardeerd te worden. De meest recente vertaalaanvraag kwam uit Taiwan. * Gregory Brenninkmeijer heeft begin

mei een week op de Krijtberg, zijn oude stek, geleerd. Hij heeft behalve ons, vele oude bekenden kunnen ontmoeten. * De Stanislasgemeenschap in Delft, waarmee Peter Peelen verbonden is, heeft haar 75-jarig bestaan gevierd op de locatie Pijnacker. In Rijswijk geeft hij enige lessen praktijkonderwijs. Aan de leerlingen van 5 gymnasium heeft hij de Christoffelzegen gegeven in verband met hun reis van drie weken naar Griekenland. * Francine Albach, oud-parochiaan van de Krijtberg, heeft met Peter van Dael op de Krijtberg in de week na Pasen een voordracht gehouden over het Paasspel van Martinus Nijhoff, indertijd tot stand gekomen in samenwerking met de regisseur Ben Albach, de vader van Francine.

ANTWERPEN

Romero-Loyola

Van 11 tot 16 maart nam Bart van Emmerik deel aan een nieuwe editie van het *'Ignatian Leadership Programme'* (ILP). Dit is een opleiding die vanuit JECSE (*Jesuit European Committee for Primary and Secondary Education*) georganiseerd wordt voor een groep van achttien schooldirecteurs en leidinggevenden. Ze verzamelden in Rodizio nabij Lissabon in een reitruithuis dat prachtig gelegen is nabij de Atlantische Oceaan. * Onze regionale overste heeft van 11 tot 14 april deelgenomen aan de *'Jesuit Conference of European Provincials'* in Le Châtelard, het ecocentrum bij Lyon. * Weer heeft een groep van een vijftal scholastieken, die in Frankrijk in opleiding zijn, in het weekend van 27-28 april zijn intrek genomen in ons huis om van daaruit Antwerpen te verkennen. De samenstelling van de ploeg was heel internationaal: Frankrijk, Portugal, Egypte, Oostenrijk, Frankrijk. En onder de stuwende leiding van Guido Dierickx hebben Guido De Baere en Hugo Carmeliet van 21 tot 23 april de lente bewonderd zoals die zich rond La Diglette in de Ardennen ontplooit.

BIRMINGHAM

Manresa House – noviciaat

De lente is aangebroken ook in het vaak zo regenachtige Birmingham, en dat is goed te zien, te horen en te ruiken aan het groen van de bomen in onze tuin, het gefluit van de vogels en de geur van alle bloemen in bloei. * Nieuw leven is er ook door de terugkeer van de novicen van hun eerste experiment

in verschillende verzorgingstehuizen in Londen, Boscombe en Newcastle. Uit de gezamenlijke terugblik tijdens de eerste week werd duidelijk dat dit voor iedereen een positieve ervaring is geweest en een tijd van spirituele groei. * Het oude ritme van huishoudelijke taken en verschillende 'courses' werd vrij snel weer opgepakt. Samen met Jim Crampsey hebben we de Psalmen bestudeerd en met Gerry O'Hanlon hebben we geleerd over het synodale proces in de Kerk. * Het volgende experiment is een pelgrimage die op 22 mei begint en tot 29 juni zal duren. Een tweetal zal van Venetië naar Rome lopen, een ander tweetal van Preston naar Iona en drie novicen zullen in Ierland van Knock naar Corrymeela pelgrimeren. * De gemeenschap is tijdelijk uitgebreid met een nieuwe bewoner uit Columbia: Diego Pelaez. Eind juni vertrekt hij naar Rome voor zijn theologie studies. Om zijn Engels te verbeteren volgt hij voor een aantal maanden een talencursus hier in Birmingham en woont hij bij ons. Zijn enthousiasme en positiviteit leveren een belangrijke bijdrage aan de goede sfeer hier op het noviciaat! * Tijdens het eerste weekend van mei was er een familieweekend speciaal voor ouders en broers en zussen. Een mooie gelegenheid

om kennis te maken met de gemeenschap, het leven hier op het noviciaat en andere ouders. * De provinciaal van de Britse provincie, Peter Gallagher, bracht in mei een bezoek aan het noviciaat. Vanwege een knieblessure werd een eerder gepland bezoek uitgesteld.

BOECHOUT

Xaverius in Capenberg

We mochten op 15 maart André Vergouwen verwelkomen als elfde lid van onze groep. Jarenlang was hij in het 'Huizeke van Nazareth' in Antwerpen hét aanspreekpunt voor de residenten met hun kleine en grote zorgen. Maar nu hij zelf aan de nodige zorg toe is, was een verhuis aangewezen. * Met de residenten en bewoners van Huize Stracke vierden we op 19 maart een spetterend Sint-Jozeffeest/vaderfeest. Daarna ronden we samen de vasten af met een sfeervolle Goede Week en Pasen. * In de maand april reisde André De Ridder voor drie weken naar Washington voor een bezoek aan zijn zus. De aardbeving aldaar heeft de pret niet kunnen bederven. Minder fortuinlijk verging het Paul Crab. Ten gevolge van een ongelukkige val werd hij op 9 april met een diepe snijwonde aan de voet en vier gebroken ribben afgevoerd naar Sint-Augustinus. Na een check-up werd hij overgeplaatst naar het Sint-Jozefziekenhuis in Mortsels voor verdere revalidatie. * Op 5 mei trok André De Ridder met Bert Rosseels naar het Sint-Jozefcollege in Turnhout naar aanleiding van het collegefeest. Voor Bert was het een tof weerzien met de collega's, voor André een aangename kennismaking met de grootsheid (letterlijk én figuurlijk) van ons college in de Kempen. * Wie zegt mei, zegt ook Mariamaand. Op 15 mei trokken we met een aantal bewoners naar de kathedraal van Antwerpen, waar onze bisschop Johan Bonny een Mariale viering voorging. Op 28 mei gaat het met de bewoners richting grot van Edegem voor een Mariahulde (en de bijhorende pannenkoeken natuurlijk). * Tot slot nog vermelden dat Bert de communiteit heeft vertegenwoordigd op de IgnAN-dag in Drongen op 17-18 mei.

BRUSSEL

Arrupe

Krakende karren kruien het verst. Hulde zij hier gebracht aan al die genezers die onlangs heil brachten in ons wankel bestaan: de oog- en oormeesters,

cardiologen, apothekers, verplegers en verpleegsters... Dankzij hen en de kerkelijke genademiddelen houden wij ons flink. Zelfs in het somberste regenseizoen. Wie niet dapper is kan bij ons niet staan. * Om de hoofdstad van Europa leefbaar te houden moet je immers vroeg uit de veren. Je zal het gemerkt hebben: onze stationsbuurt komt iets vaker in het misdaadnieuws. Ook het glazen tramhokje op onze stoep krijgt nu een maandelijks verniel- en herstelroutine. Wij vergrendelen onze deuren en bewandelen vaakzaam onze wegen. * De huisgenoten betrachten in alle wederwaardigheden des levens goede luim en bedrijven nederig dienstwerk. Administratie, liturgie, tuinaanleg, keukenpret, huisbezoek, pakjesdienst, schoonmaak, straathoekwerk, studeren, opzoeken, uittikken, verbeteren, opsmukken van een cursiefje voor 'Jezuiten' ... Naar de kernspreuk van onze multinationale onderneming doen wij Alles Met De Glimlach (AMDG).

DRONGEN

Hurtardo

Niet alleen wordt er gewerkt aan de gebouwen van de Abdij, ook de begraafplaats krijgt een opknappbeurt. Op 4 mei kwamen een neef van pater Jean Beyer († 2002) en drie zusters van een door hem gestichte congregatie zijn graf bezoeken. Onderdeel van de renovatie is dat individuele kruisen op de graven worden vervangen door een gedenkplaat. Daardoor konden de bezoekers het kruis van pater Beyer meenemen naar Rome. * Pieter-Paul Lembrechts gaat dapper door met zijn werk onder asielzoekers in Brugge. Hij heeft sinds kort een medebroeder als collega: Tung Dang Dinh. Tung (30) komt uit Vietnam en woont in het kader van zijn opleiding in Brussel. * Wim Dombret diende het vormsel toe in een aantal parochies in de buurt en gaf een retraite aan de zusters van Betlehem bij het Belgisch-Limburgse Opgrimbie. Hun klooster werd in 1999 gesticht volgens de wilsbeschikking van Koning Boudewijn. * De donderdag probeert Wauthier de Mahieu (91) vrij te houden voor familiebezoek. Omdat veel mensen bij hem langs willen komen voor een goed gesprek, vereist dit wel enige planning! * In Brugge vindt op Hemelvaartsdag de Heilig Bloedprocessie plaats en dit jaar waren Wiggert Molenaar en Maarten Verroens erbij. De eerste vermelding van deze processie dateert uit 1255 en ondertussen is deze geplaatst

op de UNESCO-lijst van immaterieel werelderfgoed. Volkomen terecht - het is een prachtig evenement. * Guido Vloemans werd gevraagd om de eerste communie te vieren met zesentwintig leerlingen van het Gentse Sint-Barbaracollege en hij ging daar graag op in. De goed voorbereide viering was hartverwarmend. * Ook bezoekers van ver buiten Vlaanderen weten de Oude Abdij van Drongen te vinden. Zo verbleef hét jongenskoor van de Bulgaarse hoofdstad Sofia bij ons. Ze traden onder andere op in de Sint-Michielskerk in Gent en we hoorden mooie echo's van hun optreden.

HEVERLEE

Sint-Jan Berchmans

Bij de opheffing van de residentie in Brugge werden het altaar en de ambo, koperen kunstwerk van de heer Bart Bogaert naar Heverlee overgebracht en in de kelder opgeslagen. Toen onlangs iemand aan het huisconsult voorstelde dit kunstwerk niet in het stof te laten vergaan, stelde de overste voor er de kerk mee op te luisteren. Begin maart kwam de heer Bart Bogaert zijn kunstwerk zelf opstellen. Zie de foto. Na een ingreep aan het linkeroog heeft onze overste enkele dagen met een blauw oog gelopen. Alles kwam in orde. Meer zorgen hebben we ons gemaakt over Fons Swinnen. Op 11 maart vond Rob van den Akker hem verward en met hoge koorts aan zijn kamerdeur. Het duurde een paar dagen voor hij weer op zijn positieven kwam terwijl de dokters naar een precieze diagnose zochten. Na enkele dagen is hij goed bewust maar zwak naar huis gekomen met als opdracht: rust en matiging van zijn grote apostolische ijver. * Twee gasten hebben wij verwelkomd en drie uitgewuifd. Vincent Van Haelst,

op rust uit Congo en Georges Ruysen op rust uit Rome. Georges is ondertussen vertrokken naar Centre Sèvres in Parijs. De drie paters Oblaten konden na vier maanden 'openbare werken' in hun straat, eindelijk weer terug in hun huis. We kregen ook bezoek van Afrikaanse medebroeders: Ferdinand Muhigirwa, rector van de Université Loyola in Kinshasa, en Burhama Chiza, die theologie studeert in Rome. * Begin april werden we verrast door de benoeming van Jacques Buensi tot socius van de provinciaal van de provincie van Centraal Afrika. Daarmee komt (voorlopig?) een einde aan het project ECL/ACE waarvoor Buensi en Mubiala op verkenning waren met als zware opgave Nederlands te leren. * Cecilia Vanneste en Anne-Sofie De Dekker kwamen ons vertellen over de huidige stand van zaken in het IgnAN-netwerk. Een twintigtal oude jezuïeten maakten met bewondering kennis met dit hoopvol toekomstperspectief. Op het einde sprak iemand zijn verwondering uit over het feit dat in de jaarlijkse catalogoog van de provincie ELC nog vier- en veertig bladzijden staan over jezuïetenhuizen en hun bewoners. En er is slechts één bladzijde over het IgnAN-netwerk met zijn nochtans vele werken, instellingen en medewerkers.

Studentenhuis Lerkeveld

Op 19 maart vond het jaarlijkse lenteconcert plaats in een kerk vol studenten in hun mooiste outfit. Violen, gitaren, houtblazers, koperinstrumenten, de menselijke stem en het dirigerestokje, alles was er om een topeditie van het Lenteconcert te verzekeren. Barok, classicisme, romantiek naast hedendaagse songs en filmmuziek werden toegejuicht. Een absolute uitschieter was het concerto voor twee violen van J.S. Bach, hier schitterend uitgevoerd met acht violen en begeleid op piano. Als apotheose klonk het Baba Yetu van Christopher Tin. Dat is een toonzetting van het Onze Vader in het Swahili voor koor en orkest, voor de gelegenheid gearrangeerd door student Rune Vercauteren. Op zaterdag 20 april vond de eerste ontmoeting van de alumni plaats. Honderdvijftig enthousiaste oud-Lerkies!

LEUVEN

Pierre Favre

Op 20 april werd onze medebroeder Perrin Lefebvre in Parijs tot diaken gewijd, omringd door verschil-

lende huisgenoten. Naast zijn studies aan de KU Leuven en de cursus die hij in het tweede semester in Namen geeft nam Perrin deel aan de 'Jezuïetenweek' in het Sint-Michielscollege in Brussel. Dit zal de tweede keer zijn dat het evenement in België wordt gehouden. 'Jezuïetenweken' bestaan sinds 2017, geïnitieerd in Franse hogescholen. In maart 2022 organiseerde het *Collège Notre Dame de la Paix* in Erpent de eerste Belgische editie ter gelegenheid van haar vijftigste verjaardag. Dit jaar is het de beurt aan het *Collège Saint Michel* in Brussel. * Jos Moons gaf dit semester les aan de UCLouvain. Twee vliegen in één klap: terwijl hij zijn Frans bijspijkerde, leerden de studenten over onderscheiding in de Benedictijnse en Ignatiaanse traditie. * Onze overste Rob Faesen gaf naast zijn gewone activiteiten, zoals leesgroep in Antwerpen, lessen in Leuven en geestelijke begeleiding een aantal lezingen en recollecties. Zo gaf hij een retraite aan de gevangenis-aalmoezeniers en de abdij van Westmalle een vasten-bezinning voor de studenten van Canonica (=studentenvereniging van Kerkelijk Recht). Rob gaf een lezing op het internationale congres over mystiek en actie aan de universiteit van Oxford en nam deel aan een expert-seminar te Leuven over filosofie en contemplatie. Daar gaf hij een lezing over de contemplatie in de jezuïetenorde in de zeventiende eeuw. * Nicolas Standaert was enkele keren in het buitenland. Midden maart werd hij uitgenodigd voor een *key-note speech* bij de opening van een nieuw *Centre for History and Chinese Humanities* in Taipei. In mei ging hij naar Oezbekistan voor een workshop over *service-learning* voor een dertigtal universiteiten. * Op 17 en 18 mei waren we met verschillenden van onze gemeenschap aanwezig op de IgnAN-dag in Drongen. Jacques Haers, Walter Ceysens en Leo De Weerdts waren betrokken bij de voorbereiding van deze dagen. * Begin mei verwelkomden we Carlos Gómez-Virseda Martínez s.j.. Carlos (Charlie) zal de komende jaren in Leuven werken aan zijn doctoraat in de groep Bio Medische Wetenschappen KU Leuven.

MECHELEN

Leliëndaal

De jezuïeten van Leliëndaal gingen op uitstap naar Veurne, de heimat van Philip en naar zijn zeggen een heuse stad. Het was een deugddoende dag, ook

NIJMEGEN

Aqua Viva

dankzij een voortreffelijk welkom bij familie van Philip. * De gemeenschap rond de kerk zet verder stappen naar een toekomst, wanneer de gemeenschap er niet meer zal zijn. Een enquête over elf pastorale en spirituele mogelijkheden voor jongeren en volwassenen om mee te werken, werd door zesenzestig personen ingevuld. Maar een twintigtal mensen verklaarden zich ook bereid om verantwoordelijkheid op te nemen in een vast team om de gelovige gemeenschap van Leliëndaal toekomst te geven. * Wouter gaat vaak voor in de weekendvieringen van verschillende parochies in en rond Mechelen. Hij begeleidde ook gespreksgroepen van jongeren in de Oude Abdij. En door zijn werk bij vluchtelingen in Mechelen werd hij ook gevraagd voor een gespreksavond over christelijke visies bij migratie. * Frans had zijn bezigheid met bouwpromotoren en huizenschaters die in opdracht van stad Mechelen ons huis kwamen bekijken. Ben Frie kwam op 5 maart om met de hulp van Adnuf (dienst vastgoedbeheer-ELC) een eerste deel van onze *pretiosa* naar Heverlee over te brengen. Frans wordt nu ook (zoals de anderen in de gemeenschap) gevraagd voor vieringen buitenshuis. Door het wegvallen van de pastoor Sint-Katelijne-Waver viert hij daar in de kerk en in rusthuizen. Op Palmzondag was er heel veel volk in onze kerk. Frans kon voorgaan in de palmviering. Ook dit jaar mocht Frans 'palmtakken' halen in de abdij van Chevetogne. Hij stelde vast dat ook daar de venijnige buxusmot de aanval op de buxusstruiken heeft ingezet. De jonge fotografe Shmoni maakte prachtige foto's van kerk en gemeenschap rond het altaar. * Ons Heer Hemelvaart was een hele drukke dag voor Philip. 's Morgens op de VRT gaf hij commentaar bij de Eurovisiemis vanuit de brutalistische betonnen 'kathedraal' van Hérémece (Valais) in Zwitserland. 's Avonds was er een heel fijn concert met muziek van barokke vrouwelijke componisten 'Mrs Philharmonia' door 'Le Pavillon de musique' in onze kerk. * Toon heeft wel eens last van een gal-crisis, maar hij kan er mee leven. Verder is hij vooral bezig met geestelijke begeleiding en Geestelijke Oefeningen. Rond Pinksteren kwamen de negen maanden Geestelijke Oefeningen in het Dagelijks Leven ten einde. Hij heeft nu meer tijd voor zijn familie na het recente sterven van broer Ignace en zus Anne-Marie.

Peter Lutjeveld is na de revalidatie voor zijn gebroken schouder weer naar huis teruggekeerd. De nieuwe pastor-Rudy de Kruijff heeft een goede start gemaakt en is in korte tijd een vertrouwd gezicht geworden. Chris Swüste verhuisde van de galerij naar een appartement binnenshuis. En Teun Bakels verhuisde ruim een week later naar een warmere plek dan hij had. * Op 13 februari vierden wij carnaval aan de vooravond van de veertigdagentijd. Voor ons dagelijkse gebedsmoment, ter voorbereiding op Pasen, maakten wij gebruik van de teksten van de digitale trajecten van het Platform, dit jaar geschreven door Rita Loyens onder de titel 'De steen is weggerold'. De viering van de wake begon in het relatieve duister van de hal vóór de kapel, vanwaar wij het licht van de kapel in droegen. Na de mooie viering was er een gezellige kom-bij en een hele goede eerste Paasdag de dag daarna. * Woensdag 13 maart vond de feestelijke opening plaats van een tentoonstelling van zeefdrukken van de Nijmeegse kunstenaar Ted Felen, van wie wij een groot mozaïek in huis hebben. Zijn dochter Phoebe - die ons een reeks van zijn zeefdrukken schonk - was één van de sprekers. Ook de lunch voor medewerkers en vrijwilligers op 15 mei, ter gelegenheid van de Dag voor de Zorg de zondag daarvóór, was bijzonder. Het grote aantal deelnemers toonde dat in ons huis de onderlinge verbondenheid, die wij een tijdje kwijt waren, weer terug is. * Op 16 februari begroeven wij een zeer gewaardeerde huisgenoot, de sacramentijn Piet de Bruijn. Een week later vond de begrafenis plaats van Nico van Westen. Samen met zijn familie namen we afscheid van hem in een kleine, maar heel warme viering. Nico was tot een week vóór zijn overlijden actief in huis, onder andere met zijn voorgaan in onze kapel. Voor degenen onder ons met een Amsterdams verleden is hij vele decennia een trouwe aanwezigheid geweest. Bij het schrijven van dit verslag ontvingen we het bericht van het overlijden van Ernst Bolsius. Hij woonde al een langere tijd op één van onze psychogeriatrische afdelingen. Het afscheid werd gevierd op 22 mei, midden in de visite van onze regionale overste Marc Desmet.

Nico van Westen
(1931-2024)

Nico werd geboren in het Hanzestadje Doesburg, aan de IJssel, in de Achterhoek. Zijn vader was er onderwijzer aan de katholieke jongensschool. Het gezin telde drie zonen, van wie Nico de oudste was. De lagere school doorliep hij in de school van zijn vader en het diploma Gymnasium B behaalde hij aan het bisschoppelijk college in Sittard. Hij maakte kennis met de jezuïeten door de recollecties die zij in Sittard gaven en op 7 september 1950 trad hij in Grave bij hen in. Na zijn studie filosofie, natuur- en scheikunde en theologie werd hij op 11 juni 1966 priester gewijd in Maastricht.

Het werkzame leven van Nico speelde zich in Amsterdam af. Eerst als leraar aan het Ignatius College, vervolgens als technicus aan het Instituut voor Lerenopleiding bij de Vrije Leergangen van de Vrije Universiteit en Hogeschool Holland. Hij zorgde vooral voor het talenpracticum. Hij was geliefd bij al zijn collega's. Hij werd geroemd als een bijna onuitputtelijke bron van kennis op het gebied van natuurkunde, scheikunde, wiskunde, elektronica, fijnmechanica, fotografie en geluid.

Op de zondagen assisteerde hij in meerdere parochies in en rond Amsterdam, vooral Volendam, waar hij op de fiets heen ging. Hij was geliefd als celebrant: zijn preken waren kort, maar relevant en goed aangepast aan zijn gehoor, met soms heel subtiel verpakte relativeringen en kritische kanttekeningen. Na zijn pensionering ging hij nog lang door met deze assistenties. Ook op andere wijze maakte hij zich nuttig om het Woord Gods onder de mensen te brengen: als technicus heeft hij de geluidsinstallatie in vele kerken verbeterd.

Aanvankelijk woonde hij in het Ignatius College, maar toen die gemeenschap werd opgeheven werd hij, met zijn praktisch inzicht, de spil van de kleine gemeenschap aan de De Lairessestraat. In 2013 verhuisde hij naar het kloosterbejaardenoord Berchmanianum in Nijmegen. De kamers die hij bewoonde waren gespeend van elke gezelligheid en leken nog het meest op een werkplaats. De zendapparatuur die hij in navolging van zijn vader als radioamateur gebruikte overheerste het meubilair; weggooiën stond niet in zijn vocabulaire. Hij was een aangename huisgenoot, rustig, betrouwbaar, flexibel, behulpzaam, erudiet, humoristisch op een subtiel wijze. Nico was ook een gewaardeerd lid van de bewonerscommissie in het Berchmanianum in de spannende tijd voorafgaand aan de verhuizing naar Aqua Viva.

Tot een week voor zijn dood verzorgde Nico de eucharistieviering op vrijdag.

Toen hij van de dokter hoorde dat zijn lichaam op was en dat hij zich moest voorbereiden op het einde, nam hij die avond van zijn medebroeders één voor één afscheid, ging naar bed en gaf zich over aan de Heer. De dag erna overleed hij, op zaterdagmiddag 17 februari.

OMGEKEERDE MISSIE

In 1987, toen zestien Nederlandse broeder-congregaties tezamen circa vijftienhonderd leden telden, publiceerde Theo Sponselee, overste van de Broeders van Oudenbosch, een boek met de titel 'Sterven of Werven?'. Door de overdracht van scholen, ziekenhuizen en andere werken verloren de broeders hun identiteit, zo stelt hij, en daarmee hun aantrekkingskracht. De titel suggereert een keuze. Er zijn kapittels geweest van Nederlandse congregaties of Nederlandse provincies van internationale ordes en congregaties, die inderdaad besloten hebben om geen kandidaten meer aan te nemen, de lopende verplichtingen af te bouwen en uit te sterven in een gezamenlijk bejaardenoord.

Is er een alternatief? Provincies van de internationale orde gemeenschappen kiezen vaak voor een fusie over de grenzen met Duitse of Vlaamse provincies van dezelfde Orde of Congregatie. Er zijn dan twee mogelijke scenario's. In gefuseerd verband krimpen óf als gefuseerde regio zoeken naar jonge mensen uit bloeiende overzeese provincies. In India, Afrika, het Verre Oosten of Latijns Amerika.

Buitenlander tussen Nederlanders

De afgelopen tien jaren heb ik veel gesprekken gehad met jonge zusters of priesters die naar Nederland kwamen en daar zich ontpopten als missionarissen. In Belgische en Nederlandse geloofsgemeenschappen en parochies zijn overal buitenlandse religieuzen te vinden. Soms werken diocesen gestructureerd samen met een bisdom in Afrika of India om buitenlandse diocesane priesters naar hier te halen. Behalve buitenlandse religieuzen zijn er dus ook buitenlandse priesters werkzaam, die in het bisdom geïncarneerd zijn. Een op de vijf pastores heeft nu een buitenlandse herkomst.

Afkomstig uit landen waar godsdienst belangrijk is, komen ze hier terecht in een land gekenmerkt door religieuze onverschilligheid en zelfs door weerstand tegen georganiseerde godsdienst. Ik sprak ooit met een diep teleurgestelde priester van de Neocatechumenale Weg. Hij had achttien jaar tevergeefs gewerkt in een grote plattelandsparochie met vele

kerkdorpen. De weerstand bleef fel en op den duur werd hij gedwongen zijn koffers te pakken.

Inburgering

Wat me opvalt is de verbazing of culturele shock van de buitenlandse missionarissen, nadat ze eenmaal genesteld zijn in een pastorie met Nederlandse vrijwilligers of in een gemeenschap tussen Nederlandse medebroeders of medezusters. Opgevoed in een overzeese provincie als dominicaan, karmeliet, spiritijn, of een andere negentiende-eeuwse Congregatie, zijn ze verrast door de wereldse en onbekommerde leefstijl van de Nederlandse priesters of religieuzen, die soms weinig begrijpen van de geloofsbeleving van hun buitenlandse huisgenoten.

In het Canisiushuis in Nijmegen wordt onderdak geboden aan een Filipijnse en een Nigeriaanse priester, die een promotie-traject voor een doctoraat theologie volgen. Dat vereist permanente aandacht. Na een half jaar draaien ze een beetje mee in de Canisiuskerk. Door de sociale media houden de buitenlandse priesters of religieuzen dagelijks een tot twee uur contact met elkaar, met groepen vluchtelingen uit hun land, met studenten uit hun land of met landgenoten in andere ordes of congregaties. Ze hebben regelmatig aanloop van landgenoten, die mee-eten in onze keuken. Dat patroon zie ik ook bij twee andere PhD-studenten: een Ghanese arts en een Spaanse natuurkundige. Onlangs ging ik met mijn

Nigeriaanse huisgenoot naar een concert met vrij experimentele koormuziek. Een mooie ervaring. Voor hem de eerste keer in vier jaar dat hij zo iets bezocht.

De inburgering of 'opvang' van buitenlandse missionarissen is maatwerk. Liever niet in een 'seminarie-sfeer': vroom, schools en kneuterig, maar ook niet vrijblijvend in een rijtjeshuis. Als voorzitter van het NIM (Nijmegen Instituut voor Missiewetenschappen) maak ik de jaarlijkse inburgeringscursus mee. De nieuwkomers hebben weinig kennis over de oorzaken van dat bijna compleet leeglopen van parochiekerken in een tijdspannen van twee generaties. Het is bijna niet uit te leggen. Wanneer ze ermee geconfronteerd worden in hun praktijk moet er iemand zijn die hen helpt de problematiek te aanvaarden.

Samen op het platteland

Onlangs bezocht ik in een landelijke pastorie in De Peel een gemeenschap van jonge paters spiritijnen afkomstig uit verschillende Afrikaanse landen. Het gesprek was in het Nederlands, ook toen we spraken over: hoe 'plaatselijk' kan een geloofsgemeenschap zijn? De kerkdorpen in De Peel, gefuseerd tot superparochies, hadden elk zo hun plaatselijke liturgieën en rituelen. Die eigen creativiteit was een vraagteken voor hen. Moesten of konden zij een 'officieel' patroon opleggen? Afgezien van de vraag of zo iets haalbaar is, ligt hier een diepere vraag naar de uni-

versaliteit van de Kerk. Een vraag die besproken werd op het Tweede Vaticaans Concilie. Die drang naar creativiteit en eigenheid werd daar al onderkend.

Nijmeegs Instituut voor Missiewetenschappen (NIM) Het NIM, in Nijmegen, helpt bij inburgering en doet onderzoek hiernaar. Het totale beeld is niet somber. Goede ervaringen heb ik gezien. Nederlandse zusters of paters, die zelf dertig of veertig jaar als missionaris hebben gewerkt, functioneren als coach of overste voor de jonge buitenlanders. Ik verwacht dat deze omgekeerde missie op een dag ook bij de Regio van de Nederlandse en Vlaamse jezuïeten zal plaatsvinden. Kiezen voor uitsterven is berusting maar zoeken naar nieuwe vormen is de uitdaging. Met begrippen als 'secularisatie' en 'leefpatroon' valt veel te verklaren, maar dat moet ons niet te berustend maken. We hoeven ons niet neer te leggen bij een onvermijdelijk geacht einde van onze christelijke cultuur, van het territoriale christendom, dus van het netwerk van kerken, scholen en ziekenhuizen. We moeten niet te gemakkelijk denken dat zorg, onderwijs en openbaar bestuur alleen technologisch aangepakt dienen te worden, maar ook spiritueel of ideologisch. Niet te gemakkelijk denken in onvermijdelijke trends, zonder de noodzaak te onderkennen om iets te starten dat hier tegenin gaat. Dat is 'omgekeerde Missie'. Dege-
nen die dat doen, verdienen onze volle aandacht.

Eduard Kimman s.j.

Ervaringen van een Britse jezuïet in Leuven

Hoewel ik er erg naar uitkijk om terug te keren en te gaan werken in het Verenigd Koninkrijk, zal ik Leuven zeker missen. De stad, de universiteit en de gemeenschap hebben mij goed ontvangen.

Leuven is niet zo toeristisch als Brugge of Gent, maar het is wel een erg mooie stad. Bovendien ligt onze gemeenschap op twintig minuten lopen van alle bezienswaardigheden. Haar centrale ligging maakt het gemakkelijk om andere steden in de Vlaamse regio te bereiken.

De KU Leuven heeft de reputatie een uitdagende plek te zijn om te studeren. Alle cursussen worden afgesloten met een examen en tijdens de colleges krijg je de ook de nodige opdrachten. De colleges zijn boeiend en zijn gebaseerd op het meest recente wetenschappelijk onderzoek. Ik was echt verast door de actualiteit van de leerstof hier. Zelden werd mij gevraagd een academisch artikel van voor 2010 lezen. Mijn thesis ging over het Marialegioen en de *Jeunesse Ouvrière Chrétienne* (JOC of KAJ). Het bronmateriaal voor mijn thesis, de geschriften en handboeken van deze bewegingen zijn nooit gedigitaliseerd (dus ik zou ChatGPT niet kunnen gebruiken

om te spieken, zelfs als ik dat zou willen), maar alles is beschikbaar in de bibliotheken van de KU Leuven of in de archieven van het KADOC. Het aantal volumes in de theologische bibliotheek, waartoe je enkel hier toegang kan krijgen, verplicht je naar Leuven te komen. De stad vaart wel bij de aanhoudende stroom van onderzoekers die hier op bezoek komen.

Toegegeven, het hele programma is in het Engels. Alle communicatie met de professoren en de universiteit is in het Engels. De omgangstaal in de gemeenschap en in mijn pastorale praktijk is Engels. Ik heb dus nooit Nederlands hoeven spreken. Maar je kunt het altijd proberen en er moeite voor doen. Ik heb echter gemerkt dat mensen in de Vlaamse regio een ongelooflijk goed gehoor hebben en een onderscheid kunnen maken tussen de accenten van twee mensen afkomstig uit dorpen die nauwelijks vijf kilometer van elkaar verwijderd zijn. Dus als ze mijn vreselijke uitspraak van Nederlandse woorden horen, schakelen ze altijd over naar het Engels.

Studenten en jezuïeten kunnen hier gebruik maken van een ongelooflijk goed ondersteuningssysteem. Er zijn docenten, assistenten en studiebegeleiders waarop je een beroep kunt doen en met zoveel studenten heb je die ook nodig. Bovendien is de gemeenschap heel actief en behulpzaam. Ik woon samen met professoren, aalmoezeniers, geestelijk begeleiders, promovendi en masterstudenten. Iedereen heeft drukke werkzaamheden, maar als ik een vraag heb of onzeker ben over iets, of iets wil weten over de universiteit, de stad of de regio kan ik altijd rekenen op een antwoord.

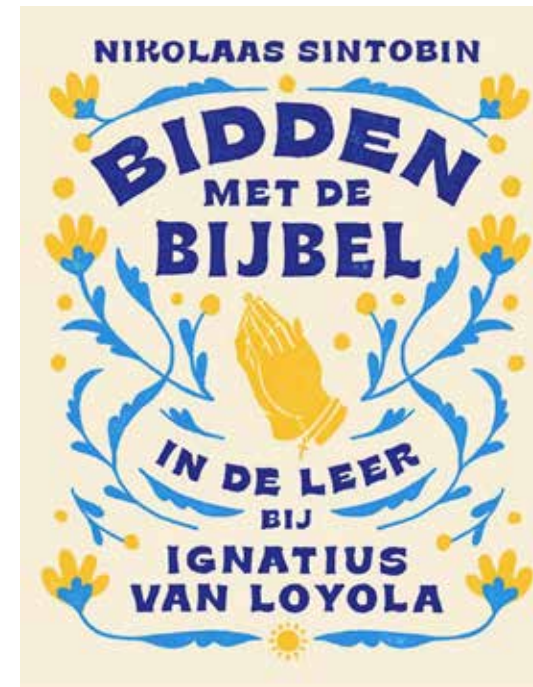
In de stad zijn er twee Engelssprekende parochies, ieder met een eigen stijl. Er is ook een groot aantal priesters waarvan velen aan de universiteit studeren. Met zo veel priesters is het zoeken naar een plek om pastoraal actief te zijn. Maar er zijn altijd mogelijkheden en ook verzoeken om studenten te begeleiden. Het is hier nooit saai.

Peter O'Sullivan s.j.

Bidden met de bijbel

Nikolaas Sintobin, jezuïet en internetpastor in Amsterdam, schrijft veel: podcasts, blogs en diverse boeken die ook nog eens vertaald worden in soms wel vijf verschillende talen. En nu een boek dat heet "Bidden met de Bijbel".

Dit boek, waar ik zeer blij mee ben, is de vrucht van een lange opleiding als jezuïet en van een lange praktijk als retraitegever en begeleider. Er hoefde dus geen research voor te worden gedaan; ik meen dat er weinig origineels in dit boek staat. Nikolaas hoefde 'alleen maar' op te schrijven wat de goede praktijk is van een begeleider van retraites vandaag. 'Alleen maar' is in dit geval een heleboel, en het is hem gelukt. Gelukkig geen vertoon van geleerdheid, dat zou alleen maar afleiden. De ordening en de presentatie zijn helder, meteen ter zake, en helpen je om te bidden met het boek dat ons spreekt over Jezus Christus. De auteur wil mensen binnen voeren in een bijbelse scène, en dan de band te leggen met eigen vragen en eigen levensverhaal. Mooi. Je

kunt zaken alleen maar eenvoudig presenteren als je de stof helemaal beheerst en als je je lezers niet overschat, maar ook niet onderschat. Dat is gelukt. Het is een goede gids om te leren bidden met de bijbel op de manier van Ignatius.

Het boek heeft twee grote delen. Het eerste deel bestaat uit vijftig tips om te bidden met de Bijbel. Tips over zaken als: wat is een geschikte plaats – hoe lang bidden – voorbereiden – geen zin – herhaling – afleiding als kans – dorheid – afsluiten. Langer dan één bladzijde zijn de tips niet, en dat is precies goed. Na de tips volgt een intermezzo van vijf bladzijden. Dat is een uitgeschreven meditatie over één passage uit het Evangelie, in dit geval Jezus en de storm op het meer.

Het tweede deel bestaat uit een keuze van vijftig bijbelteksten, integraal opgenomen, met telkens korte suggesties om met die tekst te bidden – hulpvragen dus, die helpen om je in te leven in het verhaal met Jezus, en dat te verbinden met je eigen leven.

Het boek is mooi uitgegeven met een harde kaft zodat het open kan blijven liggen. Er zijn twintig paginagrote illustraties van Elvera Goedhart en Carlijn Seves van Goed Blauw; ze ondersteunen de tekst en leiden niet af. De gekozen stukken uit de Bijbel zijn afgedrukt in de vertaling van de NBV21. Er zijn geen geleerde voetnoten, wel verwijzingen naar andere boeken van de auteur, en een enkele keer naar podcasts van Bidden Onderweg. Ik kan het boek van harte aanraden aan beginners én aan gevorderden.

Jan Stuyt s.j.

Nikolaas Sintobin, Bidden met de Bijbel, in de leer bij Ignatius van Loyola, Kokboekencentrum 2024, blz. 240, € 29,99.

DRONGEN

Oude Abdij
Drongenplein 26,
9031 Drongen (bij Gent).

GEESTELIJKE OEFENINGEN

met persoonlijke begeleiding
tijdens de ZOMER
Er zijn 3 periodes van retraites: GO1, GO2, GO3;
telkens voor vijf of acht dagen.
Deze dagen verlopen in stilte (de maaltijden ook).

Startdata van de retraites zijn:
8, 18 en 28 juli 2024.
De volledige GO (30 dagen) worden eveneens
aangeboden.

Meer informatie:

<https://www.oudeabdij.be/zomergo.html>

GOD VINDEN IN ALLE DINGEN

Een groepsretraite in stilte met inleidingen.
"God vinden in alle dingen" is een van de pijlers
van de ignatiaanse spiritualiteit.

Plaats: Oude Abdij Drongen
Data: zondag 28 juli (18 uur – aankomen kan vanaf
16 uur)
tot zaterdag 3 augustus 2024 (9.30 uur, na het
ontbijt)
Begeleiding: Bart Beckers s.j.

Info: [https://www.oudeabdij.be/
retraite-met-inleiding.html](https://www.oudeabdij.be/retraite-met-inleiding.html)

CONTEMPLATIEVE RETRAITE

In volledige stilte

In deze retraite volgen we de weg die jezuiet
Franz Jalics (1927-2021) wijst naar het stille,
contemplatieve gebed.

Data: vrijdag 9 augustus 2024 (18.00 uur, voor het
avondmaal)
tot zondag 18 augustus (9.00 uur, na het ontbijt).
Begeleiding: Kitty Bouwman en Pieter-Paul
Lembrechts s.j.

Info: [https://www.jezuieten.org/agenda/
contemplatieve-retraite-2/](https://www.jezuieten.org/agenda/contemplatieve-retraite-2/)

**ACTIVITEITEN KOMEND NAJAAR
DRONGEN**

GO en film - 30 oktober - 3 november 2024
Terugblik retraite - 27-30 december 2024

Meer informatie:

[https://www.oudeabdij.be/ons-programma-in-de-
abdij.html](https://www.oudeabdij.be/ons-programma-in-de-abdij.html)

**INFOMOMENTEN
GEESTELIJKE OEFENINGEN 2024-2025**

Wil je komend seizoen de Geestelijke
Oefeningen van Ignatius doen?
Bijvoorbeeld met een thuisretraite van 9 maanden.
Of volg je liever een retraite in een klooster?
Tijdens onze (digitale) infomomenten bespreken we
de mogelijkheden.

Info: [https://www.jezuieten.org/agenda/infomo-
menten-geestelijke-oefeningen-2024-2025/](https://www.jezuieten.org/agenda/infomomenten-geestelijke-oefeningen-2024-2025/)

Digitale aanwezigheid

Podcasts, digitale retraites, video's, meditaties, essays...
In de afgelopen jaren ontwikkelden we verschillende
vormen en websites om te inspireren, informeren vanuit
ignatiaans perspectief. Met meer dan 30.000 vaste
gebruikers is een mooie online gemeenschap ontstaan.

© Goedblauw

Biddenonderweg.org

© Goedblauw

AMSTERDAM

Platform voor ignatiaanse spiritualiteit
Beulingstraat 11
1017 BA Amsterdam

[Platform.ignatiaanspiritualiteit@jesuits.net](https://platform.ignatiaanspiritualiteit@jesuits.net)

KOSTBAAR IN MIJN OGEN
Podcastretraite voor lhbt+ers

'Kostbaar in mijn ogen' is een podcastretraite van
Bidden Onderweg voor lhbt+ers.
De serie bestaat uit tien meditaties bij Bijbelteksten.
De podcasts nodigen je uit om te bidden met je
ervaringen als lhbt+er

<https://biddenonderweg.org/retraites/113>

AANBOD OP ANDERE LOCATIE**Sint-Willibrordsabdij Doetinchem**

Met beelden op verhaal komen
Ignatiaanse filmretraite
In deze retraite combineer je mediteren met een
bijbeltekst en het bekijken van een film om zo God te
kunnen ontmoeten en in stilte op verhaal te komen.

Data: 9-11 augustus 2024

Zie de website voor het actuele aanbod.

<https://platform-ignatiaanse-spiritualiteit.org>

**“Als er iets is dat mij hoop geeft dan is het dat:
het geven van de Geestelijke Oefeningen.
Mensen die geboeid geraken door Jezus Christus,
iets van die vreugde die ik mag ervaren
en kunnen meegeven.
Ik vind dat het mooiste werk dat ik kan doen.”**

Toon Suffys s.j.

Jezuïeten is een uitgave van de regio *European Low Countries* van de Sociëteit van Jezus.
Het verschijnt driemaal per jaar en is bedoeld voor familieleden, vrienden, weldoeners en geïnteresseerden.
Het blad is in principe gratis.
Giften zijn altijd welkom, meer informatie hierover op pag. 2.